

Monumentnummer*: 516726

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 september 2000
Kadaster deel/nr 82874/137

Woonplaats* Arnhem
Gemeente* Arnhem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Arnhem
Locatieomschrijving Alteveer

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Arnhem	B			831
Arnhem	B			835

Omschrijving**

Omschrijving

ALGEMENE AFDELING van de begraafplaats "MOSCOWA" in Arnhem. Deze afdeling wordt begrensd door de Schelmseweg (noordzijde), de Apeldoornseweg (oostzijde), de rooms-katholieke afdeling (zuidzijde) en de Weg langs de begraafplaatsen (westzijde). De oudste gedeelten en tegelijkertijd de meest waardevolle onderdelen van de algemene afdeling zijn de grafperken aan weerszijden van de A. van Cuylenburghlaan. Deze evenwijdig aan de Weg langs de begraafplaatsen gelegen laan is loodrecht geprojecteerd op het J.W. Boerbooms rond van de rooms-katholieke afdeling. Haaks op de A. van Cuylenburghlaan zijn drie lanen aangelegd (A. Boswinkellaan, L. Hasselbachlaan, H. Hutjenslaan) met cirkelvormige plantsoenen op de kruisingen. De grafperken binnen deze formele hoofdstructuur hebben onregelmatige bolvormen in het noordelijk gedeelte, en zijn rechthoekig in het zuidelijke gedeelte. De eenvoudiger graven in de perken zijn rug-aan-rug gegroepeerd onder een lichte helling aan overwegend rechte paden. Deze merendeels hardstenen graftekens bestaan uit zandgraven met liggende zerken die in veel gevallen zijn gecombineerd met een monument daarachter in de vorm van een obelisk, stèle of gebroken zuil, soms aangevuld met een smeedijzeren hek (in diverse stijl-uitvoeringen bewaard gebleven). De motieven en symbolen op de graven zijn vooral werelds of op de klassieke geïnspireerd, zoals een rouwkrans, zandloper, urn, vuurpot, guirlande, staartbijtende slang (soms uitgevoerd in wit marmer). De belangrijkste kelder- en tombegraven zijn gesitueerd aan de slingerende paden die de perken verbinden, zoals het hardstenen monument in de vorm van een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

cippus van de familie Scheidius (ca. 1877) en het neorenaissance-graf met opengeslagen boek van de lutherse predikant A.J. Schröder (1891). Uniek voor "Moscowa" is het mausoleum in neoclassicistische-stijl van de familie Romein-Lagerwerff (ca. 1895). Opmerkelijk is voorts het graf van de familie Kooy (1903) in Art Nouveau-stijl naar ontwerp van architect W. Diehl waarop een bronzen vrouwenfiguur ("de Stilte") van A.J. Strijmans. Het belang van de op de begraafplaats voorkomende graftekens ligt niet zozeer in hun individuele waarde, alswel in de collectieve betekenis die zij, met name door materiaalgebruik en situering binnen de aanleg, hebben voor het zo typisch laat 19de en vroeg 20ste eeuwse karakter ervan.

In de aanleg fungeren de lanen als ruimtelijke drager en wordt het romantisch landschappelijke karakter benadrukt door een effectvolle rangschikking met doorzichten van groen blijvende sparren, dennen, cypressen en statige bomen zoals beuk, linde of kastanje. De grafperken zijn ingezaaid met gras. Bij de belangrijkste graven bestaat een vrij beplantingsschema met solitair, rododendrons en thuja's.

De grafperken aan de zijden van de Schelmse- en Apeldoornseweg zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Waardering

ALGEMENE AFDELING van de begraafplaats "MOSCOWA" (1875) in Arnhem, van algemeen cultuur- en tuinhistorisch belang:

- wegens de funerair-historische en genealogische waarde van de graftekens (op lokaal/regionaal niveau);
- wegens het kenmerkende laat-negentiende en vroeg-twintigste eeuwse karakter van de aanleg en de graftekens;
- wegens de voor het laatste kwart van de 19de eeuw kenmerkende aanleg in een gemengde stijl met formele elementen en landschappelijke invloeden, uitgevoerd naar ontwerp van stadsarchitect A. van Cuylenburgh jr.;
- wegens de gevarieerde collectie bomen en heesters van hoge ouderdom;
- als onderdeel van de voor Arnhem karakteristieke groene vingers die vanuit het buitengebied de stad binnen dringen. van de Arnhemse begraafplaats "MOSCOWA".

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats